

Steen Rønsholdt

Forvaltningsret
Retssikkerhed
Proces
Sagsbehandling

5. udgave

Steen Rønsholdt

Forvaltningsret – Retssikkerhed. Proces. Sagsbehandling

5. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2018

ISBN 978-87-619-4035-3

Omslag: Birger Gregers mDD, Frederiksberg

Sats og tryk: AKAPRINT a/s, Aarhus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsoversigt

Indledning 25

1. del Nogle grundelementer

Kapitel 1: Retsgrundlag, retsafgørelse, formel og materiel ret 33

Kapitel 2: Retssikkerhed 63

Kapitel 3: Forvaltningslovens anvendelsesområde 85

2. del De enkelte sagsbehandlings- og procesregler

Kapitel 4: Begrundelse 127

Kapitel 5: Kompetence 169

Kapitel 6: Habilitet og inhabilitet 209

Kapitel 7: Vejledning 269

Kapitel 8: Repræsentation 287

Kapitel 9: Tavshedspligt og ytringsfrihed 295

Kapitel 10: Offentlighed 305

Kapitel 11: Sagens oplysning 369

Kapitel 12: Partshøring 405

Kapitel 13: Partsaktindsigt 435

Kapitel 14: Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven 457

Kapitel 15: Forvaltningsafgørelsens form, bekendtgørelse og klagevejledning 491

3. del Retlig kontrol

Kapitel 16: Kontrol med og retsvirkning af formelle retlige mangler 511

Litteraturregister 533

Regelsæt 539

Doms- og ombudsmandsregister 543

Stikordsregister 551

Indholdsfortegnelse

Indledning

Afgrænsning, systematik og metode 25

1. del. Nogle grundelementer

Kapitel 1. Retsgrundlag, retsafgørelse, formel og materiel ret

1. Retsgrundlagets form og retskildeværdi 33
 - 1.1. Dansk forvaltningsret i skreven og uskreven form 35
 - 1.2. Særligt om EU-retten og EMK-retten som del af retsgrundlaget 37
 - 1.3. God forvaltningsskik 41
2. Retsgrundlagets indholdsmæssige klarhed 43
 - 2.1. Afgørelsens jusside 45
 - 2.1.1. Hjemmelsbestemmelser (retsgrundlaget) 46
 - 2.1.2. Proces-/sagsbehandlingsregler 48
 - 2.2. Faktum 49
 - 2.2.1. Bevis 51
 - 2.2.2. Bevisbyrde 52
 - 2.3. Retsafgørelsen 52
3. Oversigt over et sagsbehandlings- og afgørelsesforløb 54
4. Begreberne formel og materiel ret 57
 - 4.1. Sondringens praktiske betydning 58
 - 4.2. Proces- og sagsbehandlingsregler som materielretligt retsgrundlag 58
 - 4.3. Forholdet mellem materielle og formelle krav i en prøvelsessammenhæng 60

Kapitel 2. Retssikkerhed

1. Retssikkerhedsbegrebet 63
2. Retssikkerhedstankens historiske forudsætning 64
3. Det retsstatslige retssikkerhedsparadigme 66
4. Det velfærdsstatslige retssikkerhedsparadigme 67
5. Den retsstatslige retssikkerhedsforms fortsatte betydning 69

Indholdsfortegnelse

- 6. Retsafgørelse og faktisk forvaltningsvirksomhed 69
- 7. Retssikkerhed og andre hensyn 71
- 8. Retssikkerhedsmæssige sammenhænge mellem de forvaltningsretlige grunddiscipliner 74
 - 8.1. Retsgrundlagets karakter 75
 - 8.2. Myndighedens sammensætning og virkemåde 76
 - 8.2.1. Folketinget 76
 - 8.2.2. Domstolene 77
 - 8.2.3. Traditionelle forvaltningsorganer 77
 - 8.2.4. Nævn og råd 78
 - 8.2.5. Kommunerne 79
 - 8.3. Processen/sagsbehandlingen 80
 - 8.4. Retlig kontrol 81

Kapitel 3. Forvaltningslovens anvendelsesområde

- 1. Begreber og systematik 85
- 2. Begrebet offentlig forvaltning 87
 - 2.1. Indledning om forholdet mellem organ og virksomhed 87
 - 2.1.1. Formelt eller materielt forvaltningsbegreb 88
 - 2.2. Forvaltningslovens og offentlighedslovens sondringsgrundlag 89
 - 2.2.1. Afgrænsning af offentlig forvaltning over for anden offentlig myndighed 90
 - 2.2.2. Afgrænsning over for den private sektor 90
 - 2.2.2.1. Bemyndigelse til udvidet grænsedragning 92
 - 2.3. Afgrænsning af offentlig forvaltning på andet retsgrundlag 93
- 3. De af forvaltningsloven omfattede sager 95
 - 3.1. Oversigt og begreber 95
 - 3.2. Retsafgørelser og faktisk forvaltningsvirksomhed 98
 - 3.2.1. Traditionelt afgørelsesbegreb 98
 - 3.2.2. Faktisk forvaltningsvirksomhed 99
 - 3.2.3. Udvidet afgørelsesbegreb 100
 - 3.2.4. Faktisk forvaltningsvirksomhed i sammenhæng med forvaltningsafgørelse 101
 - 3.3. Fortolkningsstilarter 101
 - 3.4. Offentligretlige ktr. privatretlige beslutninger 105
 - 3.5. Materielretlige afgørelser ktr. procesretlige beslutninger 108
 - 3.6. Indstillinger og udtalelser 110

- 3.7. Interne/eksterne beslutninger 111
- 3.8. Regulering på andet retsgrundlag 112
- 4. Forvaltningslovens partsbegreb 114
 - 4.1. Forholdet mellem partsstatus i klagesag og 1.-instanssag 115
 - 4.2. Adressat, ansøger og klager 116
 - 4.3. Direkte, væsentlig og individuel retlig interesse 117
 - 4.3.1. Retlig interesse 118
 - 4.3.2. Direkte interesse 118
 - 4.3.3. Individuel interesse 120
 - 4.3.4. Væsentlig interesse 121
 - 4.3.5. Samspillet mellem begreberne 121
 - 4.4. Forvaltningsmyndigheden som part 122

2. del. De enkelte sagsbehandlings- og procesregler

Kapitel 4. Begrundelse

- 1. Begrundelsesbegrebet 127
 - 1.1. Domsbegrundelsen 128
 - 1.2. Lovbegrundelsen 128
- 2. Historisk udvikling 129
- 3. Retskilder 130
 - 3.1. EU-retten 131
- 4. Hensynene 132
 - 4.1. Forholdet mellem effektivitet og retssikkerhed 133
 - 4.2. Forholdet mellem hensynene i øvrigt 134
 - 4.3. Særligt om hensynene i en prøvelsessammenhæng 136
- 5. Særligt om kommunalbestyrelsens begrundelse 136
- 6. Begrundelsesafgørelsen 138
- 7. Begrundelsespligten 140
 - 7.1. Begrundelsespligten omfatter den konkrete afgørelses part 141
 - 7.2. Begrundelsespligten er obligatorisk og præceptiv 142
 - 7.3. Fuldt ud medhold 143
- 8. Begrundelsens indhold 144
 - 8.1. Jus 146
 - 8.2. Faktum 149
 - 8.3. Skønsmæssige afgørelser 151
 - 8.3.1. Forholdet mellem jus og faktum 152
- 9. Standardbegrundelser 155
- 10. Begrundelsen skal være rigtig 157

Indholdsfortegnelse

- 10.1. Objektiv rigtig 157
- 10.2. Subjektiv rigtig 158
- 11. Retsvirkning af begrundelsesmangler 160
 - 11.1. Forholdet mellem materielretlig og formelretlig efterprøvelse 160
 - 11.1.1. Forholdet mellem materiel og formel efterprøvelse i praksis 161
 - 11.1.2. Objektivt forkert begrundelse som ugyldighedsgrund 164
 - 11.1.3. Subjektivt urigtig begrundelse som ugyldighedsgrund 166

Kapitel 5. Kompetence

- 1. Begreb og præsentation 169
 - 1.1. Forholdet mellem begreberne formel og materiel ret 171
- 2. Grundlæggende kriterier og hensyn 172
- 3. Kompetencens rets(kilde)grundlag 174
 - 3.1. Grundlovens betydning 175
- 4. Kompetenceafgørelsen 177
 - 4.1. Kompetencespørgsmålets placering i en materielretlig sammenhæng 179
- 5. Delegation 181
 - 5.1. Begreb og præsentation 181
 - 5.2. Hensyn og kriterier af betydning for delegationens lovlighed 183
 - 5.3. Intern delegation 185
 - 5.3.1. Hierarkisk organiserede myndigheder 186
 - 5.3.2. Kollegialt sammensatte myndigheder 187
 - 5.3.2.1. Delegation til underudvalg 188
 - 5.3.2.2. Delegation til formand 188
 - 5.3.2.3. Delegation til sekretariat 189
 - 5.4. Særligt om kommunal delegation 191
 - 5.5. Ekstern delegation 195
 - 5.5.1. Til anden myndighed 195
 - 5.5.2. Delegation til private 196
- 6. Videresendelse og kommunikering 198
- 7. Retsvirkning af inkompetence 198

- 7.1. Retsvirkningen i forhold til selve kompetenceordningen eller afgørelse i medfør heraf 198
- 7.2. Retsvirkning i forhold til afgørelser truffet af inkompetent myndighed 199
 - 7.2.1. Saglig inkompetence 200
 - 7.2.2. Stedlig inkompetence 202
 - 7.2.3. Ulovlig delegation 204
 - 7.2.4. Generel eller konkret væsentlighedsvurdering 204
 - 7.2.5. Særlige omstændigheder som taler imod ugyldighed 207

Kapitel 6. Habilitet og inhabilitet

- 1. Begreb, systematik og metode 209
- 2. Historisk perspektiv 211
- 3. Retsgrundlaget 213
 - 3.1. Retsgrundlagets form 213
 - 3.2. Anvendelsesområdet for forvaltningslovens habilitetsregler 214
- 4. Habilitetssagen og habilitetsafgørelsen 215
- 5. Hensynene 217
 - 5.1. Garantihensyn 218
 - 5.2. Tillidshensyn 218
 - 5.3. Modhensyn 219
- 6. Interessebegrebet 221
 - 6.1. Graden af tilknytning 222
 - 6.1.1. Formidlede interesser 223
 - 6.2. Interessens materielle karakter 224
 - 6.2.1. Forholdet mellem hjemmelsgrundlaget og interessens materielle karakter 225
 - 6.3. Interessens omfang 226
 - 6.4. Interessens placering i tid 228
 - 6.4.1. Interessens fortsatte eksistens 228
 - 6.4.2. Interessens aktuelle/latente eksistens 229
 - 6.4.3. Særligt om generel inhabilitet 230
- 7. Partsinhabilitet, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1 231
- 8. Interesser af formidlet karakter, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1-3 235

Indholdsfortegnelse

- 8.1. Repræsentationsforhold, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 1 235
- 8.2. Interesser formidlet ved slægts- og familieforhold, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2 235
- 8.3. Interesser formidlet ved tilknytning til private juridiske personer, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 3 237
 - 8.3.1. Graden og arten af tilknytning 237
 - 8.3.2. Forholdet mellem graden af tilknytning og interessens materielle karakter 239
 - 8.3.3. Offentlig repræsentation i private selskaber, foreninger etc. 241
 - 8.3.4. Brancherepræsentanter som sagkyndige 242
- 9. Toinstansinhabilitet, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 4 243
 - 9.1. Kommunikation instanserne imellem 245
 - 9.2. Tilfældigt sammenfaldende kompetencer 245
- 10. Opsamlingsbestemmelsen, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5 247
- 11. Undtagelser og modifikationer, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 2 250
 - 11.1. Manglende substitutionsmulighed 253
- 12. Myndighedsinhabilitet 254
- 13. Generelle habilitetskrav 256
 - 13.1. Begreb og retsgrundlag 256
 - 13.2. Hensynene 257
 - 13.3. Kommunale habilitetskrav 259
 - 13.3.1. Generel inhabilitet som følge af kommunal ansættelse 259
 - 13.3.2. Generel inhabilitet som følge af privat tilknytningsforhold 261
 - 13.4. Generel inhabilitet i forhold til stillinger 262
- 14. Retsvirkninger af inhabilitet 263

Kapitel 7. Vejledning

- 1. Retsgrundlag 269
- 2. Konkret vejledning og generel information 269
- 3. Hvilke sager er omfattet af vejledningspligten? 271
- 4. Hensynene 271
- 5. Almindeligt om vejledningspligtens indhold 272
 - 5.1. Forholdet mellem initiativ og vejledningspligt 273

- 5.2. Særligt om dispensationsmulighed 276
- 5.3. Retsuvidenhed i øvrigt 277
- 5.4. Særligt om tolkebistand 279
- 6. Om forholdet til klagevejledning 279
- 7. Pligt til videresendelse 280
- 8. Retsvirkninger af manglende eller mangelfuld vejledning 281
 - 8.1. Ugyldighed 282
 - 8.2. Erstatningsansvar 284
 - 8.3. Tjenstligt ansvar 285

Kapitel 8. Repræsentation

- 1. Retsgrundlag og hensyn 287
- 2. Hvilke sager omfattes af retten til repræsentation? 287
- 3. Hvem kan fungere som partsrepræsentant? 288
- 4. Repræsentationens omfang 289
- 5. Dokumentation for repræsentationsforholdet 290
- 6. Hvem skal forvaltningsmyndigheden kommunikere med? 291
- 7. Undtagelser fra retten til repræsentation 291
- 8. Klageadgang og reaktionsmulighed over for tilsidesættelse af repræsentationsret 293

Kapitel 9. Tavshedspligt og ytringsfrihed

- 1. Tavshedspligt 295
 - 1.1. Begrebs- og retsgrundlag 295
 - 1.2. Forvaltningslovens bestemmelser om tavshedspligt 296
- 2. Offentligt ansattes ytringsfrihed 297
 - 2.1. Forholdet mellem tavshedspligt og ytringsfrihed 297
 - 2.2. Ytringer fremsat som privatperson 298
 - 2.2.1. Særligt om loyalitetspligten 300
 - 2.3. Udtalelser fremsat på myndighedens vegne 301
 - 2.4. Sanktionering af grænseoverskridelser 302

Kapitel 10. Offentlighed

- 1. Mødeoffentlighed 305
- 2. Projektoffentlighed 307
- 3. Dokumentoffentlighed i forvaltningen 308
 - 3.1. Retsgrundlaget, almindelig udvikling 308
 - 3.2. Offentlighedslovens anvendelsesområde 308

Indholdsfortegnelse

- 3.2.1. Minimumsregulering og meroffentlighed 311
- 3.3. Hensynene 313
- 3.4. Hovedreglen om retten til aktindsigt 314
 - 3.4.1. Hvem tilkommer retten? 314
 - 3.4.2. Hvad omfattes af retten? 315
 - 3.4.2.1. Individualisering 315
 - 3.4.2.2. Dokumentbegrebet 317
 - 3.4.3. Notatpligt 320
- 3.5. Undtagelse af sager fra retten til aktindsigt 323
 - 3.5.1. Sager inden for strafferetsplejen 323
 - 3.5.2. Sager om lovgivning 324
 - 3.5.3. Ansættelses- og personalesager 326
 - 3.5.4. Sager om førelse af kalender 329
- 3.6. Undtagelse af dokumenter 330
 - 3.6.1. Ekstraheringspligt og aktindsigt i eksterne og interne faglige vurderinger 330
 - 3.6.1.1. Sagens faktiske grundlag 330
 - 3.6.1.2. Eksterne faglige vurderinger 331
 - 3.6.1.3. Interne faglige vurderinger 332
 - 3.6.1.4. Undtagelser fra pligten til ekstrahering 332
 - 3.6.2. Interne dokumenter 333
 - 3.6.2.1. Samme myndighed 334
 - 3.6.2.2. Ministerbetjening 335
 - 3.6.2.3. Særligt om kommunalforvaltningen 337
 - 3.6.2.4. Afgivelse af retlige grunde 337
 - 3.6.2.5. Interne dokumenter omfattet af aktindsigt 338
 - 3.6.3. Undtagelse af andre dokumenter 341
 - 3.6.3.1. Statsrådsprotokoller 341
 - 3.6.3.2. Udveksling imellem ministre og folketingsmedlemmer 342
 - 3.6.3.3. Udveksling i forbindelse med sekretariatsopgaver 343
 - 3.6.3.4. Brevveksling vedrørende retssager 343
 - 3.6.3.5. Materiale vedrørende statistik og videnskabelige undersøgelser 344
- 3.7. Undtagelse af oplysninger 345
 - 3.7.1. Undtagelse af oplysninger om private forhold 345

- 3.7.2. Undtagelse af oplysninger vedrørende drifts- og forretningsforhold 347
- 3.7.3. Undtagelse af oplysninger af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar 349
- 3.7.4. Undtagelse af hensyn til rigets udenrigspolitiske interesser mv. 350
- 3.7.5. Konkret begrundet undtagelse af særligt kvalificerede dokumenter eller oplysninger 352
- 3.8. Tavshedspligt som begrænsning af aktindsigt 355
- 3.9. Egenaces 356
- 3.10. Aktindsigtens form 357
- 3.11. Behandling og afgørelse af sager om aktindsigt 357
- 4. Aktindsigt i medfør af særlovgivning 359
- 5. Aktindsigt i medfør af databeskyttelsesforordningen 360
- 6. EU-rettens påvirkning af reglerne om dokumentoffentlighed 361
- 7. Retsvirkninger ved tilsidesættelse af regler om offentlighed 363
 - 7.1. Tilsidesættelse af reglerne i offentlighedsloven 363
 - 7.2. Retlige mangler i forbindelse med mødeoffentlighed 366
 - 7.3. Tilsidesættelse af regler om projektoffentlighed 366

Kapitel 11. Sagens oplysning

- 1. Begreber, systematik, hensyn og retsgrundlag 369
 - 1.1. Begreber 369
 - 1.2. Systematik 370
 - 1.3. Hensyn 371
 - 1.4. Sagsoplysningens formelle retsgrundlag 373
 - 1.5. Sagsoplysningens forhold til det materielle retsgrundlag 376
 - 1.5.1. Særligt om skønsmæssigt retsgrundlag 377
- 2. Officialprincippets indhold og rækkevidde 380
 - 2.1. Oplysningspligtens udstrækning 381
 - 2.2. Illustrerende eksempler fra praksis 382
- 3. Oplysningsmåden 391
 - 3.1. Indledning 391
 - 3.1.1. Særligt om ansøgningssager 392
 - 3.1.2. Pligt til videregivelse af oplysninger 394
- 4. Regulering i medfør af anden lovgivning 395
 - 4.1. Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område 395

Indholdsfortegnelse

- 4.2. Lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter 397
- 5. Høring 397
 - 5.1. Fakultativ høring 398
 - 5.2. Obligatorisk høring 399
 - 5.3. Imperativ høring 400
- 6. Retsvirkning af oplysningsmangler 401
 - 6.1. Retsvirkning af uberettiget videregivelse 401

Kapitel 12. Partshøring

- 1. Almindeligt om partsmedvirken 405
- 2. Partshøring 406
- 3. Forvaltningslovens regler om partshøring 409
 - 3.1. Forvaltningslovens § 19, stk. 1 411
 - 3.1.1. Oplysningens karakter 412
 - 3.1.2. Partens manglende kendskab 413
 - 3.1.3. Oplysninger til ugunst for parten 417
 - 3.1.4. Oplysninger af væsentlig betydning 418
 - 3.1.5. Form og fremgangsmåde 418
 - 3.2. Undtagelser i medfør af forvaltningslovens § 19, stk. 2 fraviges i seks tilfælde, jf. stk. 2, nr. 1-6 419
 - 3.2.1. Undtagelser som følge af oplysningens karakter og sagens beskaffenhed 419
 - 3.2.2. Undtagelse ved overskridelse af lovbestemt frist 420
 - 3.2.3. Undtagelse begrundet i væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser 421
 - 3.2.4. Undtagelse, når parten ikke har ret til aktindsigt 421
 - 3.2.5. Undtagelse, når afgørelsen berører en videre ubestemt personkreds 422
 - 3.2.6. Undtagelse, når der ved lov i øvrigt er sikret parten ret til at varetage sine interesser 423
 - 3.3. Undladelse af partshøring i medfør af forvaltningslovens § 20 424
- 4. Udvidet pligt til partshøring i medfør af specialregulering 425
 - 4.1. Personalesager 425
 - 4.2. Indgribende forvaltningsafgørelser i øvrigt 427
 - 4.3. Partskonflikter 427
 - 4.4. Partshøring som god forvaltningsskik 428

- 4.5. Fornyet høringspligt 429
- 4.6. Høring vedrørende fortrolige oplysninger 429
- 5. Partshøring på partens initiativ 429
- 6. Retsvirkning af manglende høring 430

Kapitel 13. Partsaktindsigt

- 1. Retsgrundlaget 435
 - 1.1. Om forholdet til offentlighedsloven 435
 - 1.2. Om minimumsregulering og meroffentlighed 436
 - 1.3. Forvaltningslovens kapitel 4 – struktur og oversigt 436
 - 1.4. Forholdet til retsplejeloven 437
- 2. Hensynene, der ligger til grund for partsaktindsigt 437
- 3. Afgrænsning af hovedreglen 438
 - 3.1. Afgørelsessager 438
 - 3.2. Afgrænsning af partsbegrebet 439
 - 3.3. Dokumentbegrebet 439
 - 3.4. Tavshedspligt 441
 - 3.5. Notatpligt 441
 - 3.6. Meraktindsigt 442
- 4. Undtagelser fra forvaltningslovens hovedregel om adgang til aktindsigt 442
 - 4.1. Undtagelse af sager 442
 - 4.1.1. Ansættelsessager 442
 - 4.1.2. Sager om strafferetlig forfølgning 443
 - 4.2. Dokumenter undtaget fra partsaktindsigt 444
 - 4.2.1. Interne arbejdsdokumenter 444
 - 4.2.2. Undtagelser fra undtagelserne 446
 - 4.2.3. Undtagelse i medfør af forvaltningslovens § 14 446
 - 4.2.4. Ekstraheringspligt 446
 - 4.3. Undtagelse af oplysninger 448
 - 4.4. Partens anvendelse af oplysninger 450
- 5. Afgørelsen om aktindsigt 450
 - 5.1. Udsættelse af sagens afgørelse 452
 - 5.2. Partsstatus i forhold til henholdsvis primær sag og sag om aktindsigt 452
- 6. Retsvirkninger af manglende eller mangelfuld partsaktindsigt 454

Kapitel 14. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

1. Indledning 457
2. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelseslovens anvendelsesområde 459
3. Reglerne for behandling af personoplysninger 462
 - 3.1. Indledende bemærkninger 462
 - 3.2. Indsamling og registrering (intern brug) af personoplysninger 463
 - 3.2.1. Principper for behandling af personoplysninger 464
 - 3.2.2. Almindelige og fortrolige oplysninger 466
 - 3.2.3. Følsomme oplysninger 467
 - 3.2.4. Oplysninger om strafbare forhold 468
4. Den registreredes rettigheder 469
 - 4.1. Den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede 470
 - 4.1.1. Indledende bemærkninger 470
 - 4.1.2. Oplysningspligt ved indsamling af oplysninger hos den registrerede 471
 - 4.1.3. Oplysningspligt ved indsamling af oplysninger hos andre end den registrerede 474
 - 4.1.4. Undtagelser fra oplysningspligten 476
 - 4.1.4.1. Den registrerede er allerede bekendt med informationen 476
 - 4.1.4.2. Registreringen eller videregivelsen følger af lovgivningen 477
 - 4.1.4.3. Underretning viser sig umulig eller kræver en uforholdsmæssig stor indsats 478
 - 4.1.4.4. Oplysningerne er omfattet af tavshedspligt 479
 - 4.1.4.5. Yderligere undtagelser fra oplysningspligten 479
 - 4.2. Den registreredes indsigtsret (egenaces) 480
 - 4.2.1. Omfanget af indsigtsretten 480
 - 4.2.1.1. Begrænsninger i indsigtsretten 483
5. Tilsynet med overholdelsen af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven 484
6. Sammenhængen mellem de databeskyttelsesretlige regler, forvaltningsloven og offentlighedsloven 485

- 6.1. Forholdet mellem databeskyttelsesforordningen, databeskyttelsesloven og forvaltningsloven 485
- 6.2. Forholdet mellem databeskyttelsesforordningen, databeskyttelsesloven og offentlighedsloven 487
- 6.3. Sammenfatning 488

Kapitel 15. Forvaltningsafgørelsens form, bekendtgørelse og klagevejledning

- 1. Forvaltningsafgørelsens form 491
 - 1.1. Skriftlighed 491
 - 1.2. Indholdsmæssig klarhed 494
- 2. Bekendtgørelse 495
 - 2.1. Begreb og retsgrundlag 495
 - 2.2. Bekendtgørelse som betingelse for retsvirkning 496
 - 2.3. Over for hvem og på hvilken måde skal bekendtgørelse ske? 498
 - 2.4. Særligt om skriftlig eller mundtlig bekendtgørelsesform 498
- 3. Klagevejledning 499
 - 3.1. Hensyn og retsgrundlag 499
 - 3.2. Former for klageadgang 501
 - 3.3. Hvilke afgørelser omfattes af klagevejledning? 501
 - 3.4. Til hvem skal klagevejledning meddeles? 502
 - 3.5. Klagevejledningens indhold 503
 - 3.6. Klagevejledning i medfør af andet retsgrundlag 503
- 4. Retsvirkning af mangler vedrørende form, bekendtgørelse og klagevejledning 504
 - 4.1. Mangler ad skriftlighed 504
 - 4.2. Mangler ad indholdsmæssig klarhed 505
 - 4.3. Mangler ad manglende bekendtgørelse 506
 - 4.4. Mangler ad manglende eller mangelfuld klagevejledning 506

3. del. Retlig kontrol

Kapitel 16. Kontrol med og retsvirkning af formelle retlige mangler

- 1. Afgrænsning og begreb 511
- 2. Ugyldighedsbegrebet 512
- 3. De grundlæggende betingelser for ugyldighed 513
- 4. Væsentlighedsbegrebet ad formelle mangler 514
- 5. Formelle krav som henholdsvis ordens- og garantiforskrifter 515

Indholdsfortegnelse

6. Hensyn af generel og konkret væsentlighedsbedømmelse 517
7. Forholdet mellem egentlig materiel prøvelse og væsentlighedsprøvelse 518
 - 7.1. Kausalsammenhænge og sandsynlighedsgrader 518
8. Generel og/eller konkret væsentlighed i praksis 520
 - 8.1. Konkret væsentlighed og materiel prøvelse 521
 - 8.2. Konkret væsentlighed og kausalitetsprøvelse 523
 - 8.3. Generel væsentlighed som ugyldighedsgrund 527
9. Væsentlighed med hensyn til sagsbehandlings- og procesmangler af materielretlig karakter 528
10. Tilsidesatte ordensforskrifter som ugyldighedsgrund 529
11. Grove retlige mangler 529
12. Retsvirkningen af ugyldighed 530

Litteraturregister 533

Regelsæt 539

Doms- og ombudsmandsregister 543

Stikordsregister 551